

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2008-11-07

Finansdepartementet

Regeringen
Finansdepartementet

Vem ska samordna rättsinformationssystemet?

Regeringen beslutade den 9 oktober 2008 att uppdra åt f.d. generaldirektören Peder Törnvall att genomföra en kartläggning och analys av den verksamhet som rör samordningsansvaret för rättsinformationssystemet. Utredaren ska föreslå lämplig hemvist för verksamheten och redovisa förslag till eventuella ändringar i rättsinformationsförordningen (1999:175).

Utredningen redovisas i denna promemoria.

Stockholm den 7 november 2008

Peder Törnvall

Innehåll

Sammanfattning.....	3
Författningsförslag.....	4
1 Uppdraget.....	7
2 Utredningsarbetet.....	7
3 Rättsinformationssystemet i stort.....	7
3.1 Det statliga åtagandet.....	7
3.2 Systemets innehåll.....	9
3.3 Informationsansvaret.....	11
3.4 Samordningsansvaret.....	12
3.5 Lagrummet.....	13
3.6 Utvecklingen.....	14
4 Ansvar för rättsinformationssystemet.....	15
5 Tänkbara samordningsmyndigheter.....	17
5.1 Bakgrund.....	17
5.2 Överväganden.....	19
6 Ny samordningsmyndighet.....	20
7 Författningsändringar och genomförande.....	22
8 Fördelning av resurser kopplade till samordningsverksamheten.....	22
8.1 Bakgrund.....	22
8.2 Överväganden	24

Bilagor

Sammanfattning

Utredarens förslag

Domstolsverket tar över ansvaret för samordning av rättsinformationssystemet efter det att Verket för förvaltningsutveckling (Verva) har avvecklats. Rättsinformationsförordningen (1999:175) och förordningen (2007:1073) med instruktion för domstolsverket ändras så att verket ska vara samordningsmyndighet fr.o.m. den 1 januari 2009. Regeringen uppdrar åt Domstolsverket att inordna verksamheten i verket.

De resurser som enligt budgetpropositionen för 2009 är kopplade till samordningsverksamheten förs i sin helhet över till Domstolsverket.

Utredarens överväganden

Rättsinformationssystemet grundar sig på ett statligt åtagande. Gränserna mellan de ansvariga organen, dvs. regeringen, de informationsansvariga myndigheterna och samordningsmyndigheten är klara. Samordningen av systemet, inklusive den gemensamma portalen lagrummet.se, fungerar i stort sett väl. Mycket talar för att samordningsmyndigheten bör fullfölja det pågående utvecklingsarbetet - i den takt som resurserna medger - i syfte att förbättra systemet så att det motsvarar de krav som regeringen har ställt.

Utredaren bedömer följande myndigheter som tänkbara för uppgiften att samordna rättsinformationssystemet efter det att Verva har lagts ner vid årsskiftet 2008/2009 : Regeringskansliet, Domstolsverket, Kammarkollegiet, Statskontoret, Ekonomistyrningsverket eller en sektorsmyndighet med stor produktion av föreskrifter, t.ex. Skatteverket, Försäkringskassan, Vägverket eller Boverket.

Bland de tänkbara myndigheterna anser utredaren Domstolsverket vara den lämpligaste. Verket har erfarenhet av rättsinformationsfrågor samt juridisk kompetens och IT-kompetens. Verket kan förutsättas ha förståelse för rättsinformationssystemets syften och användarnas behov av ett säkert och effektivt system. Som myndighet hör Domstolsverket till Justitiedepartementet, som i Regeringskansliet är ansvarigt för rättsinformationsfrågor.

De informationsansvariga myndigheternas kostnader påverkas inte av överföringen av samordningsansvaret. Vervas tillgångar, fordringar och skulder bör föras över till Domstolsverket enligt gängse regler.

Författningsförslag

1 Förslag till förordning om ändring i rättsinformationsförordningen (1999:175)

Härigenom föreskrivs att 15 och 18 §§ rättsinformationsförordningen (1999:175) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Verket för förvaltningsutveckling skall vara samordningsmyndighet för rättsinformationssystemet.

Inom samordningsmyndigheten ska det finnas ett råd med högst 14 ledamöter. Regeringskansliet, Domstolsverket och *Verket för förvaltningsutveckling* ska vara representerade i rådet. Dessutom ska ytterligare fem informationsansvariga myndigheter som regeringen bestämmer vara representerade för en viss tid. Om riksdagen, landsting eller kommuner deltar i rättsinformationssystemet med stöd av 9 §, ska de erbjudas fast representation i rådet. Landsting och kommuner ska i sådana fall representeras av Sveriges kommuner och

Föreslagen lydelse

15 §

Domstolsverket ska vara samordningsmyndighet för rättsinformationssystemet.

18 §

Inom samordningsmyndigheten ska det finnas ett råd med högst 14 ledamöter. Regeringskansliet och Domstolsverket ska vara representerade i rådet. Dessutom ska ytterligare fem informationsansvariga myndigheter som regeringen bestämmer vara representerade för en viss tid. Om riksdagen, landsting eller kommuner deltar i rättsinformationssystemet med stöd av 9 §, ska de erbjudas fast representation i rådet. Landsting ska i sådana fall representeras av Sveriges kommuner och landsting.

landsting.

Chefen för samordningsmyndigheten ska vara ordförande i rådet.

Samordningsmyndigheten ska meddela närmare bestämmelser om formerna för rådets beslutsfattande.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2009.

**2. Förslag till förordning
om ändring i förordningen (2007:1073) med instruktion för
Domstolsverket**

Härigenom föreskrivs att 1 § förordningen (2007:1073) med instruktion för Domstolsverket ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Domstolsverkets uppgift är att ge administrativt stöd och service åt de allmänna domstolarna, de allmänna förvaltningsdomstolarna och Rättshjälpsnämnden. Inom verksamhetsområdet ska Domstolsverket i administrativt hänseende leda och samordna verksamheten för att skapa förutsättningar för en rättssäker verksamhet och se till att den bedrivs effektivt.

I detta arbete ska verket iaktta domstolarnas självständighet enligt regeringsformen.

*Verket ska även ansvara för
utveckling av rättsinformation
samt fullgöra de uppgifter som
framgår av rättsinformations-
förordningen (1999:175).*

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2009.

1 Uppdraget

Utredaren ska enligt regeringens beslut om uppdraget (regeringsbeslut 2008-10-09, se *bilaga 1*) kartlägga och analysera den verksamhet som rör ansvaret för samordningen av rättsinformationssystemet. Utredaren ska kartlägga vilka myndigheter som kan vara aktuella för att sköta verksamheten efter det att Verket för förvaltningsutveckling (Verva) har avvecklats och föreslå vilken myndighet som är lämpligast för att ta över samordningsansvaret. Vidare ska utredaren föreslå hur resurser som är kopplade till verksamheten ska fördelas.

Frågor om det offentliga åtagandets omfattning, förädling av informationen i systemet, innehållet i och utvecklingen av systemet, samordningsmyndighetens uppgifter eller driften av lagrummet.se ligger utanför uppdraget. Huvudfrågan för utredaren är vilken myndighet som ska ta över ansvaret för samordningen av rättsinformationssystemet när Verva har lagts ned. I uppdraget ingår inte att föreslå inrättande av en helt ny myndighet för ändamålet eller andra organisationsformer för verksamheten än myndighetsformen.

Utredningen ska redovisas senast den 7 november 2008.

2 Utredningsarbetet

Utredaren har samrått med Verva och den särskilde utredaren för avvecklingsorganisationen avseende Verva samt haft kontakter med företrädare för Regeringskansliet, Domstolsverket och Skatteverket.

3 Rättsinformationssystemet i stort

3.1 Det statliga åtagandet

Staten svarar för att tillhandahålla grundläggande rättsinformation till allmänheten och den offentliga förvaltningen. Denna grundservice gäller innehållet i lagar och lagförarbeten, förordningar, myndighetsföreskrifter, domstolars och myndigheters rättspraxis samt visst internationellt material. Rättsinformationen ska vara korrekt och uppdaterad och elektroniskt tillgänglig på ett överskådligt och enhetligt sätt. Ett stort antal statliga myndigheter är informationsansvariga för olika delar av systemet, men som helhet ska detta vara enhetligt presenterat och tekniskt samordnat. Skyldigheten för myndigheterna att

göra rättsinformationen tillgänglig i elektronisk form framgår av rättsinformationsförordningen (1999:175).

Det statliga åtagandet omfattar inte kommunala författningar. Kommunernas anslutning till rättsinformationssystemet sker på frivillig väg. Ännu har ingen kommun anslutit sig till systemet.

Det statliga ansvaret för rättsinformationen är främst inriktat mot att tillgodose enskilda personers och den offentliga förvaltningens behov av att på ett enkelt, lättillgängligt och överskådligt sätt ha tillgång till och kunna söka information på det rättsliga området. Det är en uppgift för staten att se till att invånarna i samhället har en faktisk möjlighet att ta del av de rättsregler och annan rättsinformation som är grundläggande för att de ska kunna ta till vara sina rättigheter och känna till sina skyldigheter.

Rättsinformationssystemet har två centrala syften. Det första är att i rättssäkerhetens intresse tillförsäkra medborgarna en god och enkel tillgång till rättsinformation i elektronisk form. Det andra är att effektivisera arbetet i den offentliga förvaltningen.

Staten tar också på sig ett visst ansvar för att förädla rättsinformationen. Med förädling avses att informationen tillhandahålls på ett annat sätt än vad strikt formella regler för informationen anger utan att det materiella innehållet förändras. Staten ska se till att det finns grundläggande standarder för märkning som kan leda till en bättre struktur av informationen och göra det lättare att söka i den. Dokumenten bör vara strukturerade på ett enhetligt och standardiserat sätt. På sikt borde informationen kunna grupperas och presenteras på olika sätt och länkning mellan rättskällorna vara möjlig.

Det är knappast möjligt att dra någon skarp gräns för hur långt statens åtagande för att förädla rättsinformationen ska sträcka sig. Det är svårt att skilja en rent redaktionell förädling från en sådan förädling som kan påverka dem som ska tillämpa bestämmelserna. Systemet ska både förädla informationen så att den blir mer tillgänglig och exakt återge en version av författningarna som liknar den officiella. Det är naturligt att den förädling som behövs för den offentliga förvaltningens behov kommer allmänheten till godo.

Det är angeläget att skilja på kungörande av författningar och information om innehållet i dem. Rättsinformationssystemet tjänar ett annat syfte än kungörandet. Systemen bör därför hållas isär. Inom rättsinformationssystemet finns ett behov av att kunna förädla författningstexten och skapa ett mervärde som inte helt går att förena med kungörandets syfte och funktion.

Det är naturligt att den förädling som behövs för den offentliga förvaltningens behov kommer allmänheten till godo. Informationen i rättsinformationssystemet ska presenteras och hållas tillgängligt på ett sådant sätt att den breda allmänheten förstår systemet och dess innehåll och själva kan söka sig fram till den information som efterfrågas. Systemet är tillgängligt gratis för alla via den gemensamma portalen lagrummet.se.

Regeringen har i skrivelser till riksdagen redovisat sina överväganden och bedömningar vad gäller rättsinformationssystemets innehåll och utveckling (skr. 1998/99:17 och 2003/04:168). Bestämmelser om rättsinformationssystemets innehåll, informationsansvar, samordning av systemet m.m. finns i rättsinformationsförordningen.

Regeringen har hösten 2008 gjort bedömningen att rättsinformationen fortsättningsvis bör vara ett offentligt åtagande.

3.2 Systemets innehåll

I rättsinformationssystemet finns både uppgifter som *ska* finnas där och uppgifter som *får* finnas där men som inte behöver läggas in. Det obligatoriska innehållet omfattar föreskrifter, förarbeten, rättspraxis och internationellt material. En förteckning över de rättskällor som ingår i systemet finns i *bilaga 2*.

Föreskrifter som ska finnas i systemet är Svensk författningssamling, som den kungörs och grundförfattningarna i Svensk författningssamling i deras lydelse med införda ändringar (s.k. konsoliderad form). Denna förädling innebär att ändringar i en författning läggs in i grundförfattningen efter hand som ändringarna beslutas av riksdagen eller regeringen. Därigenom blir författningarna tillgängliga i sin helhet i den senaste lydelsen. Den konsoliderade versionen ska dessutom sparas vid varje uppdatering så att det blir möjligt att få fram den lydelse som gällde vid en viss tidpunkt. I systemet ska också finnas ett referensregister över författningarna i Svensk författningssamling. Systemet ska även innehålla gällande förordningar som kungörs i andra författningssamlingar och gällande föreskrifter som är beslutade av myndigheter under regeringen och som ska kungöras enligt bestämmelserna i författningssamlingsförordningen. Myndighetsförfattningarna ska återges i den form som de kungörs.

I dag finns föreskrifter från ca 90 statliga myndigheter i systemet.

Föarbeten som ska finnas i systemet är kommittédirektiv, förordningsmotiv, betänkanden som publiceras i SOU och Ds samt propositioner.

Den *rättspraxis* som ska finnas i systemet är uppgifter om vägledande avgöranden från Högsta domstolen, Regeringsrätten, hovrätterna, kammarrätterna, Miljööverdomstolen, Migrationsöverdomstolen, Arbetsdomstolen, Marknadsdomstolen och Patentbesvärslagen. Domstolarna bestämmer själva om ett avgörande är att bedöma som vägledande. Dessutom ska systemet innehålla uppgifter om sådana vägledande avgöranden i förvaltningsärenden från myndigheter under regeringen som är av betydelse för allmänheten och som inte kan överklagas. Myndigheterna bestämmer själva om ett avgörande är av detta slag.

Det *internationella material* som ska ingå i systemet är sådana överenskommelser som ska publiceras i Sveriges internationella överenskommelser (SÖ).

I dag finns i stort sett all den information som enligt rättsinformationsförordningen ska finnas i systemet tillgänglig där.

Annan rättslig information kan tas in i systemet på frivillig väg efter överenskommelse mellan samordningsmyndigheten och det offentliga organ som förfogar över den aktuella informationen. En viktig kategori frivillig information är riksdagsmaterialet, bl.a. motioner, utskottsbetänkanden och protokoll. Samordningsmyndigheten får dessutom ensam besluta att information av ett visst slag får ingå i systemet.

En författning ska i systemet återges i en version som är en exakt kopia av den kungjorda versionen. När det gäller andra dokument som utredningsbetänkanden och propositioner är ett grundläggande krav att varje typ av dokument så långt det är möjligt ska återge innehållet i den tryckta versionen. Varje typ av dokument ska alltid se ut på samma sätt.

Användare ska kunna få del av en exakt kopia av den tryckta versionen av författningen. Det är nödvändigt att det finns en version av myndigheternas föreskrifter där inte endast innehållet, utan även den typografiska utformningen, är densamma som i den tryckta versionen.

En utgångspunkt för rättsinformationssystemet är att det ska återge författningar, förarbeten och rättspraxis utan några kommentarer.

Utredningen om elektroniskt kungörande av författningar har i sitt betänkande (SOU 2008:88) nyligen förslagit att kungörandet av lagar och förordningar ska ske elektroniskt genom att de publiceras på en särskild webbplats på Internet. Utredningen ansåg det mindre lämpligt att låta kungörandet ske på lagrummet.se med motiveringen att rättsinformationssystemet tjänar ett annat syfte än kungörandet och att systemen därför bör hållas tydligt isär. Inom rättsinformationssystemet finns det enligt utredningen ett behov av att kunna förädla

författningstexten och skapa ett mervärde som inte helt går att förena med kungörandets syfte och funktion.

3.3 Informationsansvaret

Informationsansvaret enligt rättsinformationsförordningen består av två delar. Dels ansvaret för själva innehållet i de enskilda dokumenten och dels ansvaret för att detta innehåll sprids på det sätt som är tänkt.

Varje myndighet som ger ut sådan rättsinformation som ska ingå i systemet har informationsansvar enligt rättsinformationsförordningen. Informationsansvaret innebär en skyldighet att se till att informationen görs elektroniskt tillgänglig och sprids. Det innebär vidare ansvar för säkerheten i det egna informationssystemet och en skyldighet att se till att informationen är aktuell, tillförlitlig och i övrigt uppfyller kraven enligt förordningen.

Myndigheten har också ansvar för den fysiska placeringen av informationen, vanligtvis i en egen databas. Rättsinformationssystemet är decentraliserat. Med den svenska förvaltningsmodellen med fristående myndigheter, som har egna författningssamlingar, är det naturligt att systemet är decentraliserat. En invändning mot det decentraliserade systemet har varit att det är svårare att åstadkomma ett bra söksystem om informationen finns i ett stort antal databaser i stället för om den är samlad i en enda.

I princip är det den myndighet som producerar rättsinformationen som bär ansvaret. Regeringskansliet är informationsansvarig myndighet för Svensk författningssamling, utredningar och propositioner samt Sveriges internationella överenskommelser. Informationsansvaret för myndighetsföreskrifter har den myndighet som ger ut den författningssamling där föreskriften i fråga kungörs. Domstolsverket är informationsansvarig myndighet för rättspraxis från domstolarna och respektive myndighet för praxis i förvaltningsärenden. Informationsansvaret för frivillig information ligger på det organ som förfogar över informationen. Antalet informationsansvariga myndigheter är ca 100. Om det finns särskilda skäl kan samordningsmyndigheten på begäran av den informationsansvariga myndigheten överta ansvaret för att informationen görs elektroniskt tillgänglig och sprids. Detta är inte aktuellt nu.

Rättsinformationen finns lagrad i ett stort antal lokala databaser hos ett stort antal informationsansvariga myndigheter. Man kan dock tala om ett enda rättsinformationssystem genom att det finns en gemensam

ingångssida – lagrummet.se - från vilken all information i systemet kan nås. Ett decentraliserat rättsinformationssystem hindrar inte att själva sökningen sker från en central databas och att en sådan sökning omfattar även information som finns i respektive myndigheters databaser. Rättsinformationen ska vara decentraliserad men presenteras på ett så långt möjligt enhetligt sätt. Det ankommer på samordningsmyndigheten att överväga hur dessa utgångspunkter kan förenas.

3.4 Samordningsansvaret

Samordningsmyndigheten för rättsinformationssystemet ska samordna frågor om standardisering i systemet, ansvara för sammanlänkning av de deltagande databaserna, sköta praktisk samordning och gemensamma driftsfrågor, träffa avtal med dem som vill delta i systemet på frivillig grund, avgöra om den obligatoriska informationen uppfyller rättsinformationsförordningens krav och ge anvisningar om kraven inte är uppfyllda, ge råd till de deltagande offentliga organen och bevaka gemensamma säkerhetsfrågor.

Samordningsmyndigheten får när det gäller obligatorisk information besluta att en informationsansvarig myndighet ska använda en viss standard för märkning, strukturering och sökning av informationen. Något sådant beslut har inte fattats. Samordningsmyndigheten får också ensam besluta att viss icke obligatorisk information får ingå i systemet. Om det finns särskilda skäl får samordningsmyndigheten medge undantag från en informationsansvarig myndighets skyldighet att göra myndighetsföreskrifter och rättspraxis tillgängliga.

Uppgiften att förvalta, utveckla och marknadsföra portalen lagrummet.se är kopplad till samordningsansvaret.

Verva är sedan den 1 januari 2006 samordningsmyndighet för rättsinformationssystemet. Verva ska enligt 2 § 7 förordningen (2007:828) med instruktion för Verket för förvaltningsutveckling ansvara för utveckling av rättsinformation samt fullgöra de uppgifter som framgår av rättsinformationsförordningen (1999:175). Under åren 2003 - 2005 var Statskontoret samordningsmyndighet. Dessförinnan hade Regeringskansliet samordningsansvaret.

Hos samordningsmyndigheten ska finnas ett råd för rättsinformationssystemet. Myndigheten får delegera samordningsuppgifterna till rådet. Myndigheten ska samråda med rådet innan den fattar beslut som är av principiell betydelse för dem som bidrar med information till systemet. Regeringskansliet, Domstolsverket och Verva ska vara representerade i rådet. Dessutom ska ytterligare fem informationsansvariga myndigheter som regeringen bestämmer vara representerade för en viss tid. Riksdagen, kommunerna och landstingen har fast representation i rådet. Chefen för samordningsmyndigheten ska

vara ordförande i rådet. Möten med rådet hålls en till två gånger per halvår.

3.5 Lagrummet

Lagrummet.se är gemensam webbplats för den offentliga förvaltningens rättsinformation (rättsinformationssystemet). Lagrummet skapades med regeringens skrivelse Ett nytt offentligt rättsinformationssystem (skr. 1998/99:17) som utgångspunkt. Portalen blev tillgänglig för allmänheten den 1 juli 2000.

Lagrummet.se innehåller länkar till rättsinformation från regeringen, riksdagen, de högre domstolarna, statliga myndigheter samt en del internationell information. Den obligatoriska information som anges i rättsinformationsförordningen finns i dag tillgänglig genom lagrummet. Däremot saknas de kommunala föreskrifterna. Lagrummets sida med förteckning över de rättskällor som är tillgängliga via portalen bifogas som *bilaga 2*.

Lagrummet.se är inte någon databas för rättsinformation. Det innehåller i sig inte någon rättsinformation utan är en gemensam ingångssida genom vilken användaren slussas vidare till de myndigheters databaser där informationen finns tillgänglig. Gränssnitten, dvs. vad användaren ser på sin skärm kan variera från myndighet till myndighet.

Det finns alltså ingen central databas med all rättsinformation. Informationen finns i stället lagrad på ett stort antal databaser hos myndigheter tunt om, i landet. Det är alltså möjligt att söka direkt hos en viss myndighets databas utan att gå via lagrummet.se. Men med den gemensamma ingångssidan lagrummet.se kan man tala om ett enda rättsinformationssystem vars innehåll så småningom kan bli tillgängligt på ett enhetligt sätt. Då finns en komplett författnings-, förarbets- och prejudikatsamling på nätet.

Ett hundratal myndigheter är i dag anslutna till lagrummet (se bilaga 2).

Verva har det övergripande ansvaret för förvaltning och utveckling av webbplatsen, men varje myndighet ansvarar för innehållet i den egna rättsinformationen och hur den publiceras på Internet. Den löpande förvaltningen drivs hos Verva som ett långsiktigt linjearbete och innefattar redaktionellt arbete med portalen, hantering av driftmiljö och löpande tekniska frågor. Den löpande förvaltningen kräver i olika skeden tillgång till särskild kompetens på juridik- eller systemutvecklingsområdet som hämtas dels från egen personal, dels konsulter. I förvaltningen ingår bl.a. att länka till relevanta källor enligt rättsinformationsförordningen och författningssamlingsförordningen, skriva redaktionella texter, kvalitetssäkra länkar, svara på frågor från

allmänheten, hålla kontakt med de informationsansvariga myndigheterna, informera om lagrummet.se, följa förändringar i myndigheternas publicering av rättsinformation, beställa användarstatistik och behovsanalyser. Den tekniska driften av lagrummet.se sköts av företaget TDC, tillsammans med Vervas övriga webbplatser på två gemensamma servrar. Domänen lagrummet.se ägs och administreras av Statskontoret.

Utvecklingen av lagrummet.se bedrivs parallellt med utvecklingen av rättsinformationssystemet. Verva anser att en utveckling av lagrummet.se är en förutsättning för att portalen ska kunna presentera ett förbättrat rättsinformationssystem.

Lagrummet är öppet dygnet runt. Inträdet är gratis.

Antalet besök per månad i lagrummet var år 2002 i genomsnitt 20 700 per månad enligt Vervas besöksstatistik. År 2007 hade motsvarande siffra stigit till 30 400.

3.6 Utvecklingen

Regeringen ställde krav på utvecklingen av rättsinformationssystemet i skrivelserna Ett nytt offentligt rättsinformationssystem (skr. 1998/99:17) och Den fortsatta utvecklingen av rättsinformationssystemet (skr. 2003/04:168). Med detta som utgångspunkt har utvecklingen av systemet, sedan det togs i drift den 1 januari 2000, pågått med varierande resultat i de olika rättsinformationsprojekt som respektive samordningsmyndighet ansvarat för. Verva har enligt sin instruktion ansvar för utveckling av rättsinformation. Utvecklingen av rättsinformationssystemet och lagrummet.se bör enligt Verva ske parallellt.

Verva konstaterade i en förstudierapport 2007 att det saknas en gemensam standard för att uttrycka rättsinformation samt att informationsmaterialet finns utspritt över flera olika system hos flera olika myndigheter. Det finns inget enhetligt sätt att komma åt informationen. Sökfunktionerna är av varierande kvalitet. Många myndigheter saknar sökfunktion. Detta skapar problem bl.a. vid länkning mellan olika dokument. De principer och standarder som gäller för publicering i webbsammanhang efterlevs inte. Det är svårt för myndigheter att bygga interna system för att hantera rättsinformation i de fall informationen ska vara kopplad till material från andra myndigheter. Personer med funktionshinder har mycket svårt att ta del av rättsinformation.

Förstudien har legat till grund för arbetet i Vervas rättsinformationsprojekt med att utarbeta en standard för att märka rättsinformationen. Standarden bygger på en märkning som gör det

möjligt att strukturera informationen så att den blir sökbar och sammanhållen med hjälp av länkar. I projektet har ett lagringssystem och märkningsverktyg utvecklats. De har testats i en försöksverksamhet med sex myndigheter (Regeringskansliet, Domstolsverket, Sjöfartsverket, Riksarkivet, Skatteverket, och Kemikalieinspektionen). Lösningen ska även i fortsättningen vara decentraliserad, med den skillnaden mot tidigare att informationen även sammanställs i ett centralt register.

Försöksverksamheten har år 2008 utmynnat i ett förslag som syftar till en mer effektiv publicering av rättsinformationen. Denna kommer att vara strukturerat sökbar och sambandet mellan dokumenten kommer att kunna presenteras entydigt. Vervas lösning ställer krav på myndigheterna att märka och publicera rättsinformationen.

Vervas avsikt är att det nya systemet ska sättas i drift stegvis under det första kvartalet 2009. Inför driftsättning av det nya systemet återstår bl.a. att fastställa de standarder, inklusive begreppsmodell, som ska användas i rättsinformationssystemet, upprätta driftmiljö och genomföra tester. Därefter återstår arbete med införandet, som sker gradvis och är beroende av hur snabbt de många informationsansvariga myndigheterna kommer i gång med att publicera rättsinformationsmaterialet enligt de nya fastställda standarderna. För att underlätta för myndigheterna har Verva så långt möjligt valt etablerade standarder för struktur och märkning, som till låg kostnad kan implementeras i de publiceringsverktyg många redan har.

4 Ansvaret för rättsinformationssystemet

Regeringen och riksdagen anser det vara ett statligt åtagande att tillförsäkra den offentliga förvaltningen och enskilda tillgång till grundläggande rättsinformation i elektronisk form. Statens ansvar gäller inte bara att stifta, utfärda och kungöra lagar och förordningar utan även att göra författningarna, deras förarbeten och de avgöranden där de tillämpas tillgängliga på ett enkelt sätt. Det sker genom rättsinformationssystemet. Det finns knappast någon mer grundläggande offentlig information än just rättsinformationen.

Ett väl fungerande rättsinformationssystem är en av grundförutsättningarna för en effektiv och rättssäker verksamhet hos domstolar och förvaltningsmyndigheter och för allmänhetens möjligheter att komma åt den rättsinformation som man behöver för att kunna ta till vara sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter. Ett mycket angeläget och samtidigt avgränsat offentligt åtagande, även om det kan diskuteras hur långt det närmare bestämt sträcker sig eller, annorlunda uttryckt, hur mycket av förädlingen som staten ska stå för.

Rättsinformationssystemet har i större eller mindre utsträckning, beroende på vem användaren är, blivit ett alternativ till den klassiska lagboken och andra privata författningssamlingar, Svensk författningssamling och många av de andra tryckta rättskällorna. Rättsinformationssystemet är på god väg att bli vår tids lagbok. Det statliga åtagandet i fråga om rättsinformationssystemet är genom regeringens och riksdagens ställningstaganden otvetydigt. En annan fråga är hur långt detta åtagande sträcker sig eller, annorlunda uttryckt, hur mycket av förädlingen som staten ska stå för.

Statens ansvar för rättsinformationssystemet är delat mellan regeringen, de informationsansvariga myndigheterna och samordningsmyndigheten. Gränserna mellan dem på detta område är klara genom bestämmelserna i rättsinformationsförordningen.

Rättsinformationssystemet behöver inte regleras i lag. Det sker inom ramen för regeringens normgivningskompetens, i huvudsak genom den av regeringen utfärdade rättsinformationsförordningen. I Regeringskansliet svarar Justitiedepartementet för förvaltningsärenden och förordningar som gäller rättsinformationsfrågor (12 § och 2.1 bilagan förordningen, 1996:1515, med instruktion för Regeringskansliet). Samordningsmyndigheten Verva hör däremot till Finansdepartementet.

De informationsansvariga myndigheterna utgör med sin produktion av rättsinformation och sina databaser grunden för systemet. De ansvarar inte bara för utarbetande och kungörande av och beslut om författningar och annan rättsinformation utan också för spridande av den. Många av dem är också stora användare av rättskällorna. Vilka de informationsansvariga myndigheterna är framgår av rättsinformationsförordningen och författningssamlingsförordningen.

Omfattningen av produktionen av rättsinformation varierar kraftigt mellan myndigheterna. Regeringskansliet är storproducent av författningar och förarbeten. Domstolsverket står för den största och viktigaste delen av rättspraxis. Vissa myndigheter ger årligen ut stora mängder föreskrifter, andra bara ett fåtal. En del myndigheter, t.ex. Skatteverket, har interna rättsinformationssystem och lagrum för det egna verksamhetsområdet. De informationsansvariga myndigheterna har ett påtagligt intresse av ett väl fungerande, enhetligt och överskådligt rättsinformationssystem med förbättrad sökbarhet och tillgänglighet. Det är angeläget för dem att utvecklingen av rättsinformationssystemet centralt hos samordningsmyndigheten och utvecklingen av deras egna databaser går hand i hand.

Verva tog från sin start år 2006 över e-förvaltningsuppgifterna från Statskontoret. Däri ingick uppgiften att vara samordningsmyndighet för rättsinformationssystemet.

Uppgiften att svara för själva samordningen av rättsinformationssystemet och kontakterna med de informationsansvariga myndigheterna är nära kopplad till utvecklingen av systemet och driften av lagrummet.se. Uppgifterna att sköta lagrummet.se och utveckla systemet är ett utflöde av samordningsansvaret och följer av rättsinformationsförordningen och Vervas instruktion. Vervas uppgifter som samordningsmyndighet samt ansvarig för portalen lagrummet.se och utvecklingen av rättsinformationen har beskrivits ovan i avsnitten 3.4, 3.5 och 3.6.

En av anledningarna till att Regeringskansliet, Statskontoret och Verva har varit samordningsmyndigheter är att det inte finns någon central IT-myndighet i Sverige. Verva och dess föregångare som samordningsmyndighet är sektorsövergripande och har IT-kompetens.

5 Tänkbara samordningsmyndigheter

Bedömning: Regeringskansliet, Domstolsverket, Statskontoret, Ekonomistyrningsverket, Kammarkollegiet eller en sektorsmyndighet med omfattande publicering av föreskrifter skulle kunna vara lämplig myndighet för att ta över ansvaret för samordningen av rättsinformationssystemet.

5.1 Bakgrund

Rättsinformationssystemet är decentraliserat till ett stort antal myndigheter men har en central ingång genom portalen lagrummet.se. Det krävs därför en effektiv samordning för att systemet ska kunna fungera väl.

Regeringen tog upp kraven på samordningsmyndigheten i skrivelsen Ett nytt offentligt rättsinformationssystem (skr. 1998/99:17) och bedömde att det krävdes en central samordning för att systemet skulle kunna genomföras och fungera på ett tillfredsställande sätt.

Det var enligt regeringen nödvändigt att de deltagande organen samarbetade kontinuerligt för att behålla enhetligheten i systemet. Detta krävde också en viss central styrning. Någon måste samordna frågor om standardisering och kunna besluta att en myndighet ska använda en viss standard för märkning, strukturering eller sökning av sin elektroniska rättsinformation. Det måste finnas någon som kunde träffa avtal med de organ som bidrar med rättsinformation på frivillig grund. Det krävdes att någon skötte de dagliga driftsfrågorna om innehåll och standarder och kontakterna med de organ som deltog i systemet. Någon måste ha ansvaret för den centrala server som fungerade som knutpunkt för informationen, dvs. där den nödvändiga sammanlänknings- och databaser som ingick i systemet skulle ske. Någon måste ha till uppgift

att bistå myndigheterna med råd för att utforma och märka den elektroniska informationen så att den uppfyllde kraven på enhetlighet. En central uppgift var också att bevaka de gemensamma säkerhetsfrågorna.

De krav som regeringen hade på samordningsmyndigheten kom till uttryck i bestämmelserna om myndighetens uppgifter i rättsinformationsförordningen. Regeringen bestämde att Regeringskansliet, i vart fall inledningsvis, skulle vara samordningsmyndighet.

När uppgiften att vara samordningsmyndighet lades på Regeringskansliet var regeringens argument att Regeringskansliet ansvarade för spridningen av den mest centrala rättsinformationen och kunde sägas ha det övergripande ansvaret för att medborgarna har tillgång till grundläggande information om rättsreglerna. Men argumentet att samordningsmyndigheten själv skulle behöva vara en stor regelproducent har tappat något av sin bärkraft sedan både Statskontoret och Verva har fått samordningsuppgiften. Det skulle till och med kunna ses som en fördel att samordningsmyndigheten inte själv har ett starkt intresse i någon särskild del av den information som ingår i systemet.

Regeringen uttalade i skrivelsen Ett nytt offentligt rättsinformationssystem att en lösning skulle kunna vara att skapa en ny central myndighet med uppgift att sköta samtliga uppgifter för samhällets försörjning av elektronisk rättsinformation. Enligt regeringens mening var det dock mindre lämpligt att inrätta en ny myndighet enbart för att sprida rättsinformation. Den skulle bli för liten och strida mot grundtanken med ett decentraliserat system. Regeringen konstaterade också att det inte fanns någon central IT-myndighet i Sverige.

Ett annat alternativ var enligt regeringen att inrätta en myndighet utan anslag som skulle sköta de rena beslutsfunktionerna medan någon existerande myndighet, t.ex. Regeringskansliet eller Statskontoret, fick bereda frågorna och sköta de praktiska uppgifterna. Det skulle också vara tänkbart att lägga ut driften på något privat företag. Regeringen ansåg emellertid att den samordnande funktionen var så viktig att den i vart fall i inledningsskedet borde placeras i sin helhet på ett och samma ställe. Det fick inte vara oklart var ansvaret för samordningsfrågorna låg.

Regeringen kom fram till att samordningsuppgifterna borde placeras hos riksdagen, Regeringskansliet eller någon central myndighet. Bland de centrala myndigheterna intog enligt regeringen visserligen Statskontoret en särställning som en sektorsövergripande myndighet med ett stort IT-ansvar. Det vore emellertid svårt att få gehör för en lösning där samordningsuppgifterna läggs på Statskontoret. Regeringen uteslöt också riksdagen. Regeringen stannade för Regeringskansliet som

åtminstone inledningsvis den mest ändamålsenliga samordningsmyndigheten. Regeringskansliet var den myndighet som ansvarade för spridningen av den mest centrala rättsinformationen. Regeringen kunde vidare sägas vara den offentliga instans som har det övergripande ansvaret för att medborgarna har tillgång till grundläggande information om vilka rättsregler som gäller i samhället. I Regeringskansliet fanns också stor kunskap om att sprida offentlig information på Internet.

När uppgiften att vara samordningsmyndighet för rättsinformationssystemet år 2003 fördes över till Statskontoret behandlades överföringen snarast som en konsekvens av att verksamheten med portalen SverigeDirekt flyttades från Regeringskansliet till Statskontoret och kommenterades inte närmare. När Verva år 2006 i sin tur tog över e-förvaltningsfrågorna från Statskontoret ingick samordningsansvaret för rättsinformationssystemet och lagrummet.se utan att det kommenterades närmare.

5.2 Överväganden

De krav som i dag bör ställas på samordningsmyndigheten skiljer sig inte på något avgörande sätt från dem som ställdes vid rättsinformationssystemets tillkomst. Myndigheten bör ha god kompetens i fråga om författningsarbete och publicering av rättsinformation och användningen av rättskällorna (föreskrifter, rättsregler, förarbeten och vägledande avgöranden). Detta gäller även det frivilliga innehållet i systemet. Vidare bör myndigheten ha hög kompetens på IT-området vad gäller förvaltning och utveckling av webbplatser och databaser. Förmåga att förena författningskompetens med IT-kompetens är viktig. Med hänsyn till det stora antal myndigheter som deltar i systemet och är användare av det, är det en fördel om myndigheten så långt möjligt är sektorsövergripande i den meningen att dess ansvarsområde är hela den offentliga förvaltningen, på samma sätt som de tidigare samordningsmyndigheterna Regeringskansliet, Statskontoret och Verva. Därtill kommer ju att verksamheten förutsätts ske i nära samarbete med alla informationsansvariga myndigheter. Det kräver ett mått av "social kompetens" hos samordnarna.

Det är också en fördel om samordningsmyndigheten hör till Justitiedepartementet som är det departement som ansvarar för förvaltningsfrågorna och förordningen om rättsinformationen. Ytterligare ett krav är att myndigheten har förståelse för systemets betydelse både för de rättstillämpande instanserna och för allmänheten. Eftersom systemet sannolikt under överskådlig tid behöver underhållas och utvecklas på ett kvalificerat sätt är det angeläget att det samordnas av en myndighet med stabilitet. Arbetet med att förbättra systemet underlättas inte av att samordningsansvaret med jämna mellanrum flyttas från den ena myndigheten till den andra. Slutligen bör myndigheten ha

en genuin vilja att utveckla systemet till den nivå i fråga om tillgänglighet och användbarhet som regeringen har krävt i de båda skrivelserna till riksdagen.

Mot bakgrund av de krav som ställs på samordningsmyndigheten bedömer utredaren att följande myndigheter skulle kunna vara aktuella att ta över samordningsansvaret: Regeringskansliet, Domstolsverket, Statskontoret, Ekonomistyrningsverket, Kammarkollegiet eller en ”sektorsmyndighet” med stor produktion av föreskrifter, t.ex. Skatteverket, Försäkringskassan, Vägverket eller Boverket.

Samordningen är en förvaltningsuppgift som ställer krav på omfattande kontakter med myndigheter och andra organ. Den bör därför skötas av en förvaltningsmyndighet under regeringen, inte av riksdagsförvaltningen.

Ibland diskuteras en uppdelning av ansvaret för rättsinformationssystemet och lagrummet.se på flera myndigheter. Utredaren bedömer att detta i vart fall inte bör ske i samband med den överföring av verksamheten som nu är aktuell. Det ligger inte heller inom ramen för denna utredning att ta upp frågan om privatisering av någon del av systemet.

6 Ny samordningsmyndighet

Förslag: Domstolsverket ska ta över ansvaret för samordning av rättsinformationssystemet efter det att Verva har avvecklats.

Överväganden

I valet mellan de tänkbara samordningsmyndigheterna ligger det nära till hands att först ta upp Regeringskansliet. Detta är dels sektorsövergripande och dels ansvarigt för publiceringen av Svensk författningssamling och propositionerna och svarar därmed för den viktigaste rättsinformationen. Dessutom har Regeringskansliet IT-kompetens och kunskap om spridning av offentlig information. Men Regeringskansliet kan uteslutas som samordningsmyndighet eftersom uppgiften är av förvaltningskaraktär och operativ och ställer krav på omfattande kontakter och samarbete med många myndigheter. Regeringskansliet är såsom beredningsorgan åt regeringen inte är lämpat för denna typ av uppgifter.

Statskontoret, Ekonomistyrningsverket och Kammarkollegiet är visserligen sektorsövergripande. Men de är inga IT-myndigheter och har ingen större verksamhet på föreskriftsområdet eller uppgifter att sprida information till allmänheten.

Den e-delegation som regeringen avser att inrätta den 1 januari 2009 kommer förvisso att ha vidsträckta uppgifter vad gäller utvecklingen av e-förvaltningen (budgetpropositionen för 2009, utgiftsområde 2, 3.4). Men den blir ingen operativ förvaltningsmyndighet som lämpar sig för att samordna rättsinformationssystemet.

Sektormyndigheterna Skatteverket, Försäkringskassan, Vägverket, och Boverket har några fördelar. De bedriver omfattande författningsarbete, har stor kompetens när det gäller förvaltning av databaser och webbplatser och omfattande medborgarkontakter. Men de är utpräglade fackmyndigheter, specialiserade på sina respektive sakområden. De kan därför knappast komma i fråga som samordningsmyndighet.

Domstolsverket kan visserligen betecknas som en sektorsmyndighet, men har i andra avseenden mycket som talar för sig som lämplig samordningsmyndighet. Verket har lång erfarenhet av rättsinformationsfrågor och egen förtrogenhet med publiceringen av en viktig rättskälla, domstolspraxis. Verket avger även egna vägledande förvaltningsavgöranden. Domstolsverket har också något av en särställning bland de tänkbara myndigheterna och en sådan roll i fråga om rättsinformation att verket enligt rättsinformationsförordningen har permanent representation i Rättsinformationsrådet.

Domstolsverket har i sin kärnverksamhet omfattande kontakter med ett stort antal domstolar. Domstolsverket kan väntas ha förståelse för rättsinformationssystemets grundläggande syften och användarnas behov av ett säkert och effektivt system för att hitta rätt bland rättskällorna. Domstolarna är de främsta tillämparna av de rättsregler som ingår i systemet. Domstolsverket har IT-kompetens. Verket hör som myndighet till Justitiedepartementet, som är "rättskälledepartementet" framför andra. Om Domstolsverket får samordningsansvaret kommer rättsinformationsförordningen och samordningsmyndigheten att höra till samma departement. Detta är en klar fördel för både förvaltningen och utvecklingen av systemet. Utredaren bedömer att Domstolsverket mot denna bakgrund har goda förutsättningar att både löpande förvalta systemet och utveckla det så att det motsvarar de krav som regeringen och riksdagen har ställt. Sammanfattningsvis finns enligt utredarens mening inte någon myndighet som med hänsyn till uppgifter, verksamhet och kompetens i dag skulle ha bättre förutsättningar än Domstolsverket för att ta över samordningsuppgiften.

Domstolsverkets verksamhet är i dag inriktad på domstolarna. Uppgiften att samordna rättsinformationssystemet medför en utvidgning av verkets verksamhetsområde i den meningen att systemet vänder sig till både hela den offentliga förvaltningen och allmänheten. Denna omständighet utgör emellertid enligt utredarens uppfattning inget avgörande hinder för att föra över samordningsansvaret till Domstolsverket.

7 Författningsändringar och genomförande

Förslag: Rättsinformationsförordningen och förordningen med instruktion för Domstolsverket ändras så att verket ska vara samordningsmyndighet fr.o.m. den 1 januari 2009.

Ändringen i rättsinformationsförordningen innebär att Verva byts ut mot Domstolsverket i bestämmelsen om samordningsmyndighet i 15 och 18 §§ rättsinformationsförordningen.

I 1 § förordningen med instruktion för domstolsverket tas in en bestämmelse om att Domstolsverket även ska ansvara för utveckling av rättsinformation samt fullgöra de uppgifter som framgår av rättsinformationsförordningen. Denna bestämmelse är formulerad på samma sätt som motsvarande bestämmelse i Vervas instruktion. Därigenom görs klart att Domstolsverket har ett ansvar inte bara för samordning i snäv mening utan även för utveckling av rättsinformationssystemet.

Förslaget innebär att samordningsverksamheten går över till Domstolsverket när Verva avvecklas vid årsskiftet 2008-2009. Regeringen bör i särskilt beslut uppdra åt Domstolsverket att vidta de åtgärder i fråga om personal, avtal, lokaler m.m. som behövs för att inordna samordningsverksamheten i verket och därvid beakta vad som sägs i 6 b § lagen (1982:80) om anställningsskydd.

Det är angeläget att rättsinformationssystemet, lagrummet.se och samordningsverksamheten fungerar väl även i övergångsskedet. Verksamheten bör därför finnas kvar i Stockholm ytterligare någon tid efter det att Domstolsverket, som finns i Jönköping, har tagit över ansvaret.

8 Fördelning av resurser kopplade till samordningsverksamheten

Förslag: De resurser som är kopplade till verksamheten förs i sin helhet över till Domstolsverket. Verket får disponera de medel under anslaget 1:3 Avveckling av Verket för förvaltningsutveckling m.m. som beräknats för rättsinformationssystemet och lagrummet .se.

8.1 Bakgrund

I skrivelsen Den fortsatta utvecklingen av rättsinformationssystemet konstaterade regeringen att förvaltning och utveckling av systemet kunde finansieras inom ramen för beviljade anslag (skr. 2003/04:168 s. 43). Enligt regeringen var det inte några nya uppgifter som lades på samordningsmyndigheten och de informationsansvariga myndigheterna

genom rättsinformationsförordningen. Den medförde således i sig inte några ökade kostnader för driften eller utvecklingen av systemet. Uppgifterna kunde utföras inom ramen för beviljade anslag. Regeringen förutsatte att samordningsmyndigheten och de informationsansvariga myndigheterna skulle tillgodose målsättningarna i skrivelsen inom ramen för det kontinuerliga utvecklingsarbete som förekommer hos myndigheterna inom ramen för beviljade anslag.

När regeringskansliet var samordningsmyndighet beräknade Utredningen om SverigeDirekt kostnaderna för rättsinformationssystemet och lagrummet till 0,8 miljoner kronor per år (SOU 2002:20 s. 152). Vad gällde kommande resursbehov beräknade utredningen att det behövdes åtminstone tre tjänster för att driva och utveckla rättsinformationssystemet enligt de ambitioner som gällde sedan verksamheten lämnat projektstadiet. Utredningen bedömde det som alldeles omöjligt att med upprätthållen kvalitet fullgöra samordningsmyndighetens arbetsuppgifter med de personalresurser som då var avsatta för arbetet. I praktiken arbetade enligt utredningen redan två-tre personer med rättsinformationssystemet trots att bara 0,2 årsarbetskrafter var avsatta för ändamålet.

När samordningsansvaret år 2003 lämnades över till Statskontoret beräknades inga särskilda medel för rättsinformationssystemet. Statskontoret fick sammanlagt 8,8 miljoner kronor för SverigeDirekt, samordningsansvaret för rättsinformationssystemet och del av ansvaret för Samhällsguiden (prop. 2002/03:1, utgiftsområde 2 s. 57). Under åren 2003 och 2004 använde Statskontoret ca 1,5 miljoner kronor till rättsinformationssystemet och lagrummet. År 2005 användes 2,2 miljoner kronor för detta ändamål. Ökningen förklaras av utvecklingsinsatser detta år. Statskontorets kostnader för den elektroniska samhällsinformationen totalt uppgick till 11 miljoner kronor. Inte heller vid överföringen av samordningsansvaret till Verva år 2006 avsattes särskilda medel för rättsinformationssystemet.

Vervas arbete med samordning av rättsinformationssystemet bedrivs på tre huvudområden. Verva utvecklar systemet för att tillhandahålla rättsinformationen elektroniskt, förvaltar, utvecklar och marknadsför lagrummet.se och verkar som samordningsmyndighet. Enligt Verva har 2,5 årsarbetskrafter avsatts under 2007 och 2008 för detta arbete.

Verva uppskattar kostnaderna för drift, förvaltning och kommunikation till ca 1,5 miljoner kronor per år, exklusive lönekostnader.

Vervas kostnader för förvaltningen av rättsinformationssystemet, inklusive lagrummet.se, uppgick år 2007 till 713 000 kronor, exklusive lönekostnader.

Verva finansierar utvecklingen av systemet genom lån i Riksgäldskontoret. Verva har tagit upp utgifterna för utvecklingen av det förbättrade rättsinformationssystemet som en immateriell anläggningstillgång. Vervas investeringskostnader för utvecklingen uppgick år 2007 till 1,6 miljoner kronor. Den budgeterade investeringskostnaden för år 2008 är 3,3 miljoner kronor. Vervas prognos för investeringskostnaden 2008 stannar på 1,2 miljoner kronor, vilket är mycket lägre än vad Verva har planerat. Detta beror på att Verva har dragit ner på utvecklingstakten på grund av osäkerheten om Vervas och verksamhetens framtid. För år 2009 är Vervas prognos för investeringskostnaden 1,8 miljoner kronor.

Vervas tillgångar och skulder avseende rättsinformationssystemet tas upp till det bokförda värdet när de förs över till Domstolsverket (regeringsbeslut 2008-10-09 om ändring av Vervas regleringsbrev för budgetåret 2008).

Verva har under åren investerat drygt 5 miljoner kronor som ska börja avskrivas och amorteras år 2009 över en period på 5 år. Den myndighet som tar över samordningsansvaret övertar den immateriella anläggningstillgången och den årliga avskrivningen och amorteringen av investeringen.

Anslaget 1:3 Avveckling av Verket för förvaltningsutveckling m.m. används för kostnader i samband med avvecklingen av Verva. Anslaget används vidare för rättsinformationssystemet och verksamheten kring webbplatsen lagrummet.se. För år 2009 föreslår regeringen att anslaget uppgår till 11 515 000 kronor. För 2010 beräknas anslaget till 3 781 000 kronor och för 2011 till 3 861 000 kronor (prop. 2008/09:1, utgiftsområde 2 s. 83).

8.2 Överväganden

Verva finansierar förvaltning och utveckling av systemet med anslag och lån i Riksgäldskontoret. Det finns ingen möjlighet att ta ut avgifter för samordningen. De informationsansvariga myndigheterna finansierar sitt deltagande i rättsinformationssystemet från sina förvaltningsanslag. De bidrar inte till att täcka samordningsmyndighetens kostnader för förvaltning och utveckling av systemet och lagrummet.se. Det finns ingen beräkning av den totala kostnaden för rättsinformationssystemet, men den måste uppskattas till ett avsevärt högre belopp än kostnaden för samordningsverksamheten.

Samordningsverksamheten är helt anslagsfinansierad. Den kan inte sägas kräva stora resurser. Den helt övervägande delen av totalkostnaden för rättsinformationssystemet faller på de informationsansvariga myndigheterna. De informationsansvariga myndigheternas kostnader påverkas inte av överföringen av samordningsansvaret.

Vervas tillgångar, fordringar och skulder bör föras över till Domstolsverket. De resurser som i dag är kopplade till samordningsverksamheten bör föras över i sin helhet till Domstolsverket. Det belopp som har beräknats för rättsinformationssystemet och lagrummet under anslaget 1:3 Avveckling av Verva bör fr.o.m. den 1 januari 2009 disponeras av Domstolsverket och senare föras över till. anslaget 1:5 Sveriges Domstolar, utgiftsområde 4.

Hanteringen av lånet i riksgäldskontoret (amortering, avskrivning etc.) bör tas upp i regleringsbrevet för Domstolsverket eller i särskilt regeringsbeslut.

Kostnaderna för samordning är i hög grad beroende av hur långt och med vilken ambition utvecklingen av rättsinformationssystemet drivs. Utredaren anser för sin del att det finns goda skäl att fullfölja det pågående utvecklingsarbetet i den takt som resurserna medger, så att systemet motsvarar de krav som regeringen har ställt i de båda skrivelserna till riksdagen. Detta kräver emellertid överväganden och ställningstaganden som bör ankomma i först hand på den nya samordningsmyndigheten.